

Laatst bijgewerkt 23 september 2015

Governance code Coöperatie SURF U.A.

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Inleiding	3
2.1. Toezicht en bestuur	3
2.2. Leden - ledenraad	3
2.3. Indeling	3
3. Bestuur	4
3.1. Principes bestuur	4
3.2. Regels voor het bestuur	4
4. Raad van commissarissen.....	7
4.1. Principes raad van commissarissen	7
4.2. Regels voor de raad van commissarissen.....	7
5. Leden.....	11
5.1. Principes leden	11
5.2. Regels voor de leden.....	11

1. Voorwoord

Coöperatie SURF U.A. is een organisatie van, voor, door en met de leden. Via de ledenraad hebben de leden zeggenschap over, onder meer, de strategie van SURF en het (kern)pakket van diensten voor diezelfde leden. Om die zeggenschap uit te kunnen oefenen is betrokkenheid van de leden bij SURF noodzakelijk, maar ook transparantie van SURF over het bestuur en toezicht. Daartoe heeft SURF deze governance code opgesteld. De code is gebaseerd op de governance code voor Coöperatief Ondernemerschap van de Nationale Coöperatieve Raad (NCR), 2011. Deze code bevat breed gedragen algemene opvattingen over goede corporate governance en gedragsregels. In de *NCR Checklist SURF Code* houdt SURF bij welke principes en regels uit de NCR code zijn toegepast en waar ze te vinden zijn, of dat van een principe of regel wordt afgeweken en waarom (i.e., *pas toe of leg uit*).

2. Inleiding

2.1. Toezicht en bestuur

Op 1 januari 2013 is de wet “Bestuur en Toezicht” in werking getreden op grond waarvan naamloze en besloten vennootschappen een zogenaamde one-tier board kunnen instellen.¹ Een dergelijke regeling is niet in de wet opgenomen voor coöperaties.² Voor coöperaties waarop de structuurregeling van toepassing is, blijft het verplicht om een aparte raad van commissarissen in te stellen. Bij toetsing zou SURF zeker aan de criteria³ voor de structuurregeling voldoen, vandaar dat SURF deze structuurregeling vrijwillig toepast. De structuurregeling heeft onder meer betrekking op de taken en bevoegdheden van de raad van commissarissen, alsmede hun benoeming.

Voor het bestuur hanteert Coöperatie SURF U.A. het zogenaamde directiemodel: een professioneel bestuur, niet zijnde leden. De raad van commissarissen houdt toezicht op het bestuur.

2.2. Leden - ledenraad

Gezien het relatief grote aantal leden kent SURF een ledenraad die de functie van algemene ledenvergadering heeft en tot stand komt door getrapte verkiezingen via afdelingen. De ledenraad functioneert tevens als orgaan voor raadpleging en overleg op strategisch niveau.

2.3. Indeling

De onderhavige code is ingedeeld in de volgende secties: 3. Bestuur; 4. Raad van commissarissen; en 5. Leden. Iedere sectie wordt ingeleid met de omschrijving van een of meer principes waarna een opsomming volgt van de regels.

---

¹ Een bestuur waarin zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders zitting nemen.

² Een uitzondering daarop vormt het monistisch bestuursmodel bij de Europese Coöperatieve Vennootschap (ECV), bedoeld voor coöperaties met leden in meerdere EU-staten.

³ De criteria voor de structuurregeling zijn: 1) Uit de balans met toelichting blijkt dat het geplaatste kapitaal samen met de reserves ten minste een bij koninklijk besluit vastgesteld grensbedrag bedraagt (huidig: € 16.000.000); 2) de vennootschap of een afhankelijke maatschappij heeft krachtens wettelijke verplichting (WOR) een ondernemingsraad (OR) ingesteld; 3) bij de vennootschap en haar afhankelijke maatschappijen samen, zijn in de regel ten minste 100 werknemers in Nederland werkzaam.

3. Bestuur

3.1. Principes bestuur

- A. Het bestuur is belast met het besturen van de coöperatie. Dit betekent dat het bestuur de verantwoordelijkheid draagt voor de realisatie van de doelstellingen van de coöperatie, de strategie met het bijbehorende risicoprofiel, de beleidsbepaling en de voorbereiding en uitvoering daarvan, de resultaatontwikkelingen, de verhouding met de ledenraad en leden (de achterban), en de voor de coöperatie relevante maatschappelijke aspecten van het ondernemen.
- B. Het bestuur legt verantwoording af over het vervullen van zijn bestuurstaak aan de raad van commissarissen en aan de ledenraad. Het bestuur verschaft de raad van commissarissen en de ledenraad tijdig alle informatie die nodig is voor de uitoefening hun taken. Het bestuur is gesprekspartner van de ledenraad (en brancheverenigingen), de RvC treedt daarin op als toezichthouder.
- C. Het bestuur is verantwoordelijk voor het naleven van alle relevante wet- en regelgeving, het beheersen van de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, en voor de financiering van de coöperatie. Het bestuur rapporteert over de interne risicobeheersings- en controlesystemen aan en bespreekt de interne risicobeheersings- en controlesystemen met de raad van commissarissen en, voor zover ingesteld, met de auditcommissie.
- D. Elke bestuurder dient geschikt te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen. Elke bestuurder beschikt over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak, binnen zijn rol in het kader van de profielschets van het bestuur. Het bestuur dient zodanig te zijn samengesteld dat het zijn taak naar behoren kan vervullen.

3.2. Regels voor het bestuur

3.2.1 Taak van het bestuur

Regel 3.2.1.1

Het bestuur legt ter goedkeuring aan de raad van commissarissen voor:

- a) de operationele en financiële doelstellingen van de coöperatie;
- b) de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstellingen;
- c) de randvoorwaarden die bij de strategie worden gehanteerd, bijvoorbeeld ten aanzien van de financiële ratio's;
- d) de wijze waarop de relatie met de ledenraad en de leden wordt onderhouden;
- e) de voor de coöperatie relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen. De hoofdzaken hiervan worden vermeld in het jaarverslag.
- f) kwartaal- en halfjaarrapportages en -verslagen.

Regel 3.2.1.2

In de coöperatie is een op de coöperatieve onderneming toegesneden intern risicobeheersings- en controlesysteem aanwezig. Als instrumenten van het interne risicobeheersings- en controlesysteem hanteert de coöperatie in ieder geval:

- a) risicoanalyses van de operationele en financiële doelstellingen van de coöperatie;
- b) aanwijzingen voor de inrichting van de financiële verslaggeving en de voor de opstelling daarvan te volgen procedures; en
- c) een systeem van monitoring en rapportering inzake de risicobeheersing en interne controle.

Regel 3.2.1.3

In het jaarverslag geeft het bestuur:

- a) een beschrijving van de voornaamste risico's gerelateerd aan de strategie van de coöperatie;
- b) een beschrijving van de opzet en werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen met betrekking tot de voornaamste risico's in het boekjaar; en
- c) een beschrijving van eventuele belangrijke tekortkomingen in de interne risicobeheersings- en controlesystemen die in het boekjaar zijn geconstateerd en welke eventuele significante wijzigingen in die systemen zijn aangebracht, welke eventuele belangrijke verbeteringen van die systemen zijn gepland en dat een en ander met de raad van commissarissen en, voor zover ingesteld, met de auditcommissie, is besproken.

Ten aanzien van financiële verslaggevingsrisico's verklaart het bestuur in het jaarverslag dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen een redelijke mate van zekerheid geven dat de

financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat de risicobeheersings- en controlesystemen naar behoren hebben gewerkt. Het bestuur geeft hiervan een duidelijke onderbouwing.

Regel 3.2.1.4

Het bestuur stelt een gedragscode op. Het bestuur, de raad van commissarissen en alle werknemers van de coöperatie zijn gebonden aan deze code.

Regel 3.2.1.5

Het bestuur stelt een klokkenluidersregeling op.

Regel 3.2.1.6

De coöperatie heeft een beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid. Het bestuur rapporteert over het beleid ten aanzien van het maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid in het betreffende boekjaar in het jaarverslag van dat boekjaar.

Regel 3.2.1.7

Het bestuur plaatst de volgende documenten op de website van de coöperatie:

- a) de gedragscode zoals genoemd in regel 3.2.1.4;
- b) de klokkenluidersregeling zoals genoemd in regel 3.2.1.5;
- c) de profielschetsen zoals genoemd in regels 3.2.2.3, 4.2.2.2;
- d) het rooster van optreden zoals genoemd in regel 4.2.2.5;

3.2.2 Samenstelling van het bestuur

Regel 3.2.2.1

Het bestuur van de coöperatie bestaat uit een algemeen directeur en evenveel directeuren als er ondernemingen ('werkmaatschappijen') zijn.

Regel 3.2.2.2

Van elke bestuurder wordt in het jaarverslag opgave gedaan van:

- a) naam;
- b) functie;
- c) bezoldiging.

Regel 3.2.2.3

Het bestuur stelt een profielschets voor zijn samenstelling op. Het orgaan dat de bestuurders benoemt dient de profielschets goed te keuren.

3.2.3 Opleiding

Regel 3.2.3.1

Het bestuur inventariseert jaarlijks op welke onderdelen bestuurders behoefte hebben aan nadere training of opleiding. De coöperatie speelt hierin een faciliterende rol.

3.2.4. Bezoldiging

Regel 3.2.4.1

De bestuurders ontvangen voor hun werkzaamheden een bezoldiging van de coöperatie, die wat betreft de hoogte en structuur zodanig is dat gekwalificeerde en deskundige bestuurders kunnen worden aangetrokken en behouden. Bij de vaststelling van de bezoldiging wordt als kader gehanteerd de WNT, sector Onderwijs, en wordt de invloed van de bezoldiging op de beloningsverhoudingen binnen de coöperatieve onderneming meegewogen. Voor zover er een remuneratiecommissie is ingesteld, stelt de raad van commissarissen de bezoldiging van de bestuurders vast op voorstel van de remuneratiecommissie.

Regel 3.2.4.2

De raad van commissarissen stelt de hoogte en de structuur van de bezoldiging van de bestuurders mede vast aan de hand van uitgevoerde scenarioanalyses en met inachtneming van de beloningsverhoudingen binnen de onderneming.

Regel 3.2.4.3

De coöperatie verstrekt aan haar bestuurders geen persoonlijke leningen, garanties en dergelijke tenzij in de normale uitoefening van het bedrijf en tegen daarvoor voor het gehele personeel en/of

(overige) leden geldende voorwaarden en na goedkeuring van de raad van commissarissen. Leningen worden niet kwijtgescholden.

Regel 3.2.4.4

Voor de vergoeding bij ontslag van een bestuurder wordt de WNT, sector Onderwijs, gehanteerd.

3.2.5 Tegenstrijdige belangen

Regel 3.2.5.1

Elke vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen de coöperatie en bestuurders wordt vermeden. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders spelen behoeven goedkeuring van de raad van commissarissen.

Regel 3.2.5.2

Overeenkomsten met bestuurders, dan wel overeenkomsten met een rechtspersoon waarin de desbetreffende bestuurder direct of indirect overwegende zeggenschap heeft, van een type zoals die ook met (andere) coöperatielieden worden afgesloten, behoeven eveneens goedkeuring van de raad van commissarissen in het geval condities worden overeengekomen die afwijkend zijn van hetgeen binnen de coöperatie gangbaar is.

Regel 3.2.5.3

Alle transacties waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders spelen worden in ieder geval onder in de branche gebruikelijke condities overeengekomen.

Regel 3.2.5.4

Een bestuurder meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang terstond bij de voorzitter van de raad van commissarissen en de overige bestuurders en verschaft daarover alle relevante informatie. De raad van commissarissen stelt buiten aanwezigheid van de betrokken bestuurder vast of sprake is van een tegenstrijdig belang en besluit buiten aanwezigheid van de betrokken bestuurder of hij zijn goedkeuring aan het besluit tot het aangaan van de transactie wenst te verlenen.

Regel 3.2.5.5

Een bestuurder neemt niet deel aan de discussie en de besluitvorming over een onderwerp of transactie waarbij de bestuurder een tegenstrijdig belang heeft. Indien hierdoor geen van de bestuurders kan deelnemen aan de besluitvorming, is het bestuur daartoe alsnog bevoegd met goedkeuring van de raad van commissarissen.

4. Raad van commissarissen

4.1. Principes raad van commissarissen

- A. De raad van commissarissen treedt op als werkgever van de bestuurders en heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de coöperatie en de met haar verbonden ondernemingen en staat het bestuur met raad terzijde.
- B. De raad van commissarissen richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de coöperatie en de met haar verbonden ondernemingen en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van de coöperatieleden en andere betrokkenen af. De raad van commissarissen betreft daarbij ook de voor de coöperatie relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen.
- C. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren.
- D. De raad van commissarissen stelt een profielschets op van de raad;
- E. De raad van commissarissen legt periodiek verantwoording af aan de ledenraad.

4.2. Regels voor de raad van commissarissen

4.2.1 Taak van de raad van commissarissen

Regel 4.2.1.1

Het toezicht van de raad van commissarissen op het bestuur omvat onder andere:

- a) de realisatie van de doelstellingen van de coöperatie;
- b) de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten;
- c) de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- d) het financiële verslaggevingsproces;
- e) de naleving van wet- en regelgeving;
- f) de verhouding met de ledenraad en de leden; en
- g) de voor de coöperatie relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Regel 4.2.1.2

De raad van commissarissen en de commissarissen afzonderlijk hebben een eigen verantwoordelijkheid om van het bestuur en van de externe accountant alle informatie te verlangen die de raad van commissarissen behoeft om zijn taak als toezichthoudend orgaan goed te kunnen uitoefenen. Indien de raad van commissarissen dit geboden acht kan hij informatie inwinnen van functionarissen en externe adviseurs van de coöperatie. De coöperatie stelt hiertoe de benodigde middelen ter beschikking. De raad van commissarissen kan verlangen dat bepaalde functionarissen en externe adviseurs bij zijn vergadering aanwezig zijn.

Regel 4.2.1.3

De raad van commissarissen bespreekt in ieder geval eenmaal per jaar de strategie en de voornaamste risico's verbonden aan de onderneming, de uitkomsten van de beoordeling door het bestuur van de opzet, de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, alsmede eventuele significante wijzigingen hierin.

Van het houden van de bespreking wordt melding gemaakt in het verslag van de raad van commissarissen.

Regel 4.2.1.4

De raad van commissarissen bespreekt ten minste eenmaal per jaar buiten de aanwezigheid van het bestuur zijn eigen functioneren, het functioneren van de eventuele afzonderlijke commissies van de raad van commissarissen en dat van de individuele commissarissen en de conclusies die hieraan moeten worden verbonden. Tevens wordt het gewenste profiel en de samenstelling en de competentie van de raad van commissarissen besproken. De raad van commissarissen bespreekt voorts ten minste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van het bestuur zowel het functioneren van het bestuur als college als dat van de individuele bestuurders, en de conclusies die hieraan moeten worden verbonden. Het verslag van de raad van commissarissen vermeldt op welke wijze de evaluatie van de raad van commissarissen, de afzonderlijke commissies, en de individuele commissarissen heeft plaatsgevonden.

Regel 4.2.1.5

Van de jaarstukken van de coöperatie maakt deel uit een verslag van de raad van commissarissen. Hierin doet de raad van commissarissen verslag van zijn werkzaamheden in het boekjaar en neemt hij de specifieke opgaven en vermeldingen op die de bepalingen van deze code verlangen.

Regel 4.2.1.6

De taakverdeling van de raad van commissarissen alsmede zijn werkwijze wordt neergelegd in een reglement. De raad van commissarissen neemt in het reglement een passage op voor zijn omgang met het bestuur, de ledenraad, en de centrale ondernemingsraad. Onverminderd de in een reglement neergelegde taakverdeling en werkwijze blijft iedere commissaris tegenover de coöperatie verantwoordelijk voor het door de raad van commissarissen te houden toezicht.

Regel 4.2.1.7

De voorzitter van de raad van commissarissen ziet er op toe dat:

- a) de commissarissen tijdig alle informatie ontvangen die nodig is voor de goede oefening van hun taak;
- b) voldoende tijd bestaat voor de beraadslagingen en besluitvormingen door de raad van commissarissen;
- c) eventuele commissies van de raad van commissarissen naar behoren functioneren;
- d) de bestuurders en de commissarissen ten minste jaarlijks worden beoordeeld op hun functioneren;
- e) de raad van commissarissen een vicevoorzitter kiest; en
- f) de contacten van de raad van commissarissen met het bestuur en de centrale ondernemingsraad naar behoren verlopen.

Regel 4.2.1.8

De raad van commissarissen wordt ondersteund door een secretaris. De secretaris ziet erop toe dat de juiste procedures worden gevolgd en dat wordt gehandeld in overeenstemming met de wettelijke en statutaire verplichtingen. Hij ondersteunt de voorzitter van de raad van commissarissen in de daadwerkelijke organisatie van de raad van commissarissen (informatie, agendering, evaluatie, opleidingsprogramma et cetera). De secretaris wordt, al dan niet op initiatief van de raad van commissarissen, benoemd en ontslagen door het bestuur, na verkregen goedkeuring door de raad van commissarissen.

Samenstelling van de raad van commissarissen

Regel 4.2.2.1

Voor elke commissaris wordt in het verslag van de raad van commissarissen opgave gedaan van:

- a) beroep;
- b) nevenfuncties voor zover deze relevant zijn voor de vervulling van de taak als commissaris;
- c) tijdstip van eerste benoeming;
- d) de lopende termijn waarvoor de commissaris is benoemd; en
- e) het al dan niet zijn van lid (al dan niet via een rechtspersoon waarin hij of zij direct of indirect overwegende zeggenschap heeft) van de coöperatie.

Regel 4.2.2.2

De raad van commissarissen stelt een profielschets voor zijn samenstelling op, rekening houdend met de coöperatieve doelstelling en activiteiten van de onderneming alsmede de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. Iedere commissaris dient te zijn toegerust voor zijn taak en dient voldoende tijd te hebben om zijn taak te vervullen. De raad van commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot geslacht en leeftijd, hetgeen moet blijken uit de profielschets. De profielschets voor de samenstelling van de raad van commissarissen wordt besproken met de ledenraad.

Regel 4.2.2.3

Minimaal een lid van de raad van commissarissen is een zogenoemde financieel expert, hetgeen inhoudt dat deze persoon relevante kennis en ervaring heeft opgedaan op financieel administratief / accounting gebied bij andere coöperaties of ondernemingen.

Regel 4.2.2.4

Een commissaris kan maximaal drie maal voor een periode van vier jaren zitting hebben in de raad van commissarissen. Deze termijn kan doorlopen tot de dag van de eerstvolgende vergadering van het tot benoeming van de commissarissen bevoegde orgaan, na afloop van de vier jaren.

Regel 4.2.2.5

De raad van commissarissen stelt een rooster van aftreden vast om zoveel mogelijk te voorkomen dat veel commissarissen tegelijkertijd aftreden.

Regel 4.2.2.6

Een commissaris treedt tussentijds af bij onvoldoende functioneren of wanneer dit anderszins naar het oordeel van de raad van commissarissen is geboden.

Regel 4.2.2.7

De raad van commissarissen overweegt om uit zijn midden een auditcommissie, een remuneratiecommissie en een selectie- en benoemingscommissie in te stellen.

Regel 4.2.2.8

Indien een auditcommissie is ingesteld richt deze zich in ieder geval op het toezicht op het bestuur ten aanzien van:

- a) de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, waaronder het toezicht op de naleving van de relevante wet- en regelgeving en het toezicht op de werking van gedragscodes;
- b) de financiële informatieverschaffing door de coöperatie (keuze van accounting policies, toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, inzicht in de behandeling van "schattingsposten" in de jaarrekening, prognoses werk van in- en externe accountants terzake, et cetera);
- c) de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van in- en externe accountants;
- d) de rol en het functioneren van de interne auditfunctie;
- e) het beleid van de coöperatie met betrekking tot *tax planning*;
- f) de relatie met de externe accountant waaronder in het bijzonder zijn onafhankelijkheid, de bezoldiging en eventuele niet-controlewerkzaamheden voor de coöperatie;
- g) de financiering van de coöperatie; en
- h) de toepassing van de informatie- en communicatietechnologie.

Ook indien een auditcommissie is ingesteld, blijft de raad van commissarissen verantwoordelijk voor het toezicht op het bestuur ten aanzien van de genoemde onderwerpen.

Regel 4.2.2.9

Van de auditcommissie maakt ten minste een financieel expert deel uit, als bedoeld in Regel 4.2.2.3.

Regel 4.2.2.10

Indien een remuneratiecommissie is ingesteld kan deze de volgende taken hebben:

- a) het doen van een voorstel aan de raad van commissarissen betreffende het bezoldigingsbeleid van het bestuur binnen het kader van de WNT, sector Onderwijs; en
- b) het doen van een voorstel inzake de bezoldiging van de individuele bestuurders ter vaststelling door de raad van commissarissen, in welk voorstel bijvoorbeeld aan de orde komen: de bezoldigungsstructuur en de hoogte van de vaste bezoldiging, de toe te kennen variabele bezoldigungscomponenten, pensioenrechten, afvloeiingsregelingen en overige vergoedingen, alsmede de prestatiecriteria en de toepassing daarvan. Ook indien een remuneratiecommissie is ingesteld, blijft de raad van commissarissen verantwoordelijk voor het toezicht op het bestuur ten aanzien van de genoemde onderwerpen.

Regel 4.2.2.11

Indien een selectie- en benoemingscommissie is ingesteld richt deze zich in ieder geval op:

- a) het opstellen van selectiecriteria, benoemingsprocedures inzake commissarissen en bestuurders;
- b) de periodieke beoordeling van omvang en samenstelling van de raad van commissarissen en het bestuur en het doen van een voorstel voor een profielschets van de raad van commissarissen;
- c) de periodieke beoordeling van het functioneren van individuele commissarissen en bestuurders en de rapportage hierover aan de raad van commissarissen;
- d) het doen van voorstellen voor (her)benoemingen; en
- e) het toezicht op het beleidsplan van het bestuur inzake selectiecriteria; en benoemingsprocedures voor hoger management.

Ook indien een selectie- en benoemingscommissie is ingesteld, blijft de raad van commissarissen verantwoordelijk voor het toezicht op het bestuur ten aanzien van de genoemde onderwerpen.

Regel 4.2.2.12

Een gedelegeerd commissaris is een commissaris met een bijzondere taak. De delegatie kan niet verder gaan dan de taken die de raad van commissarissen zelf heeft en omvat niet het besturen van de coöperatie. Zij strekt tot intensiever toezicht en advies en meer geregeld overleg met het bestuur. Het gedelegeerd commissariaat is slechts van tijdelijke aard. Delegatie kan niet de taak en bevoegdheid van de raad van commissarissen wegnemen. De gedelegeerd commissaris blijft lid van de raad van commissarissen.

Regel 4.2.2.13

De commissaris die tijdelijk voorziet in het bestuur bij belet en ontstentenis van bestuurders treedt uit de raad van commissarissen om de bestuurstaak op zich te nemen.

4.2.3 Opleiding

Regel 4.2.3.1

Alle commissarissen volgen na benoeming een introductieprogramma, waarin in ieder geval aandacht wordt besteed aan algemene financiële en juridische zaken, de financiële verslaggeving door de coöperatie, de specifieke aspecten die eigen zijn aan de coöperatie en haar ondernemingsactiviteiten, en de verantwoordelijkheden van de commissaris. De raad van commissarissen beoordeelt jaarlijks op welke onderdelen commissarissen gedurende hun benoemingsperiode behoefte hebben aan nadere training of opleiding. De coöperatie speelt hierin een faciliterende rol.

4.2.4 Bezoldiging

Regel 4.2.4.1

De ledenraad stelt de bezoldiging van de commissarissen vast binnen de kaders van de WNT, sector Onderwijs. De bezoldiging van de commissarissen is niet afhankelijk van de resultaten van de coöperatie.

4.2.5 Tegenstrijdige belangen

Regel 4.2.5.1

Elke vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen de coöperatie en commissarissen wordt vermeden. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen behoeven de goedkeuring van de raad van commissarissen.

Regel 4.2.5.2

Overeenkomsten met commissarissen, dan wel overeenkomsten met een rechtspersoon waarin een commissaris direct of indirect overwegende zeggenschap heeft, van een type zoals die ook met (andere) coöperatieleden worden afgesloten behoeven eveneens goedkeuring van de raad van commissarissen in het geval condities worden overeengekomen welke afwijkend zijn van hetgeen binnen de coöperatie gangbaar is.

Regel 4.2.5.3

Alle transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen worden onder in de branche gebruikelijke condities overeengekomen.

Regel 4.2.5.4

Een commissaris meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang terstond bij de voorzitter van de raad van commissarissen en verschaft daarover alle informatie. De voorzitter van de raad van commissarissen meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang terstond bij de vicevoorzitter van de raad van commissarissen en verschaft daarover alle relevante informatie. De raad van commissarissen stelt buiten aanwezigheid van de betrokkene vast of er een tegenstrijdig belang is en besluit buiten aanwezigheid van de betrokkene of zij haar goedkeuring aan het besluit tot het aangaan van de transactie wenst te verlenen.

Regel 4.2.5.5

Een commissaris neemt niet deel aan de discussie en de besluitvorming over een onderwerp of transactie waarbij deze commissaris een tegenstrijdig belang heeft. Indien hierdoor geen van de commissarissen kan deelnemen aan de besluitvorming, is de raad van commissarissen daartoe alsnog bevoegd met goedkeuring van de ledenraad.

Regel 4.2.5.6

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor de besluitvorming over de omgang met tegenstrijdige belangen bij bestuurders, commissarissen en de externe accountant in relatie tot de coöperatie.

5. Leden

5.1. Principes leden

- A. Goed coöperatief ondernemerschap veronderstelt een volwaardige deelname van leden aan de besluitvorming in afdelingen en de ledenraad. Het is in het belang van de coöperatie dat zoveel mogelijk leden deelnemen aan het proces van de besluitvorming. De ledenraad dient zodanig invloed te kunnen uitoefenen op het beleid van bestuur en raad van commissarissen dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van “checks and balances” in de coöperatie.
- B. De zeggenschap van de leden dient te functioneren ter ondersteuning van een succesvol coöperatief ondernemerschap. Om op een constructieve manier gebruik te kunnen maken van zeggenschap dienen de leden te beschikken over de juiste relevante informatie. Effectieve communicatie is hierbij van wezenlijk belang. De mate van zeggenschap op onderdelen dient in overeenstemming te zijn met de mate van betrokkenheid - dat wil zeggen verplichtingen, zoals financieringsverplichtingen, en leverings- en afnameverplichtingen - van de leden.
- C. De besluiten van het bestuur omtrent een belangrijke verandering van de identiteit of het karakter van de coöperatieve onderneming, of van haar werkzaamheden, zijn aan goedkeuring van de ledenraad onderworpen.
- D. De leden gedragen zich ten opzichte van de coöperatie, haar organen en medeleden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid.

5.2. Regels voor de leden

5.2.1 Uitkeringsbeleid en décharge

Regel 5.2.1.1

Het reservering- en uitkeringsbeleid van de coöperatie (de hoogte en bestemming van reservering, de hoogte van betalingen, uitkeringen en kortingen aan de leden) wordt als een apart agendapunt op de ledenraad behandeld en verantwoord.

Regel 5.2.1.2

Goedkeuring van het door het bestuur gevoerde beleid (décharge van bestuurders) en goedkeuring van het door de raad van commissarissen uitgeoefend toezicht (décharge van commissarissen) worden afzonderlijk in de ledenraad in stemming gebracht.

5.2.2 Informatie aan leden

Regel 5.2.2.1

Het bestuur en de raad van commissarissen verschaffen de ledenraad tijdig alle relevante informatie die zij behoeft voor de uitoefening van haar bevoegdheden.

Regel 5.2.2.2

Het bestuur en de raad van commissarissen verschaffen de ledenraad alle verlangde informatie, tenzij een zwaarwichtig belang van de coöperatie zich daartegen verzet. Indien door het bestuur en de raad van commissarissen een beroep wordt gedaan op een zwaarwichtig belang, wordt dit beroep gemotiveerd toegelicht.

Regel 5.2.2.3

Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de volledigheid van de aan de leden openbaar gemaakte (financiële) berichten. De raad van commissarissen ziet erop toe dat het bestuur deze verantwoordelijkheid vervult.

5.2.3 Externe accountant

Regel 5.2.3.1

De externe accountant wordt benoemd door de ledenraad. De raad van commissarissen, en indien ingesteld de auditcommissie, doet daartoe een voordracht waarbij het bestuur een advies uitbrengt aan de raad van commissarissen.

Regel 5.2.3.2

De raad van commissarissen, en indien ingesteld de auditcommissie, maakt ten minste éénmaal in de vier jaar een grondige beoordeling van het functioneren van de externe accountant in de diverse entiteiten en capaciteiten waarin de externe accountant fungeert. De belangrijkste conclusies hiervan worden aan de ledenraad medegedeeld ten behoeve van de beoordeling van de voordacht tot benoeming van de externe accountant.

5.2.4 Gedragscodes en misbruik van voorwetenschap

Regel 5.2.4.1

De leden zullen, bij het (nemen van een besluit tot het al dan niet) aangaan van transacties met de coöperatie en/of medeleden, geen oneigenlijk gebruik maken van informatie die zij, als betrokkene bij het bepalen van het dagelijkse beleid of het mede bepalen van het dagelijkse beleid dan wel het toezicht houden op het beleid en de algemene gang van zaken bij de coöperatie dan wel anderszins uit hoofde van hun directe betrokkenheid bij het coöperatief ondernemerschap, hebben verworven, terwijl deze informatie (nog) niet algemeen bekend is bij de overige leden. Deze leden zullen deze kennis niet verder verspreiden voor zover deze kennis niet mag worden geacht algemeen bekend te zijn onder de (overige) leden.